

tően enyhült. Az épület területenkívüliséget élvezett, és formailag mint a svájci követség idegen érdekek képviselőjének kivándorlási osztálya működött Krausz vezetése és Weisz közvetlen irányítása mellett. Pár száz fős személyzete nagyrészt fiatal cionistákból állt, akik svájci és magyar személyazonossági iratokat kaptak. Mint „svájci alkalmazásban állók”, mentesültek a sárga csillag viselése alól, ami számos kiváltságot biztosított számukra. Bármely napszakban szabadon közlekedhettek a városban, utazhattak, és szabad volt „nem zsidó házakban” lakniuk.

Amint elterjedt az új kivándorlási lehetőség híre, zsidók ezrei jelentek meg összejárási az üvegház előtt. (Lásd a 29.2. és a 29.3. képet.) A hónap végére vagy augusztus elejére rendelkezésre állt egy kb. 2200 nevet tartalmazó csoportos svájci útlevél, a hozzá tartozó magyar kilépési engedélyekkel és román átutazóvízumokkal együtt. Krausz elképzelése szerint ezek tulajdonosai alkották volna az első csoportját annak a 7000 családnak (40 000 főnek), akiket a németek és a magyarok hajlandók kiengedni az országból. Ilyen értelemben tájékoztatta a genfi és isztambuli zsidó vezetőket, akik ennek nyomán koncentrált propagandakampányt indítottak annak érdekében, hogy a britek és az amerikaiak tegyék lehetővé a zsidók kivándorlását Palesztinába. Nem ismervén Hitler feltételeit, Krausz, a szabad világ zsidó vezetői és a szövetségeseik hosszú és gyakorta fellángoló vitába bonyolódtak a magyar zsidók bizonyos csoportjainak kivándorlásával kapcsolatos „Horthy-ajánlat” fölött.¹⁸¹

Amikor a németek rájöttek, hogy a magyarok nem fognak beleegyezni a deportálás felújításába, a kivándorlási akcióhoz való hozzájárulásuk feltételül szabták, hogy a budapesti zsidókat szállítsák vidéki táborokba. Ezt a tervet a magyarok komoly megfontolás tárgyává tették ugyan, de sohasem valósították meg. Ez idő tájt Ferenczy és Lulay igyekeztek meggyőzni Krauszt – akárcsak korábban Kasztnert és másokat – arról, hogy felfogásuk megváltozott, és ennek megfelelően meglehetősen figyelmet szenteltek a kivándorlási programnak. Mi több, segítettek előkészíteni számos Pozsonyi úti épületet a majdani kivándorlók elszállásolása céljára, Csöpey Dénesnek, a külügyminisztérium politikai osztálya vezetőjének július 23-i körlevelével összhangban.¹⁸² Tulajdonképpen innen eredt a külföldiek elszállásolására szolgáló védett épületek gondolata, amelyekből Szálasi alatt a nemzetközi gettó létrejött (lásd a 26. fejezetet).

Mivel az üvegház fedezet és védelmet nyújtott, a *haluc* fiatalok mentési akcióinak is központja lett. Az ifjú cionisták az épületben egy sor különböző illegális tevékenységet folytattak: többféle hamis papírt állítottak elő és osztottak szét, szervezték az internálótáborokban lévő társaik mentését és zsidók átszöktetését Romániába, Szlovákiába, Jugoszláviába. Ezeket a tevékenységeket az üvegház hivatalban lévő vezetői rossz szem-